

Besluit van de Raad van bestuur van de Sociale verzekeringsbank van 9 december 2009, houdende de bekendmaking van de Beleidsregels Wet werk en bijstand 2010 (Besluit SVB Beleidsregels WWB 2010)

De Raad van bestuur van de Sociale verzekeringsbank,

Gelet op artikel 34, eerste lid, onderdeel d Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen en artikel 47a, eerste lid Wet werk en bijstand;

Besluit:

Artikel 1

Bij de uitvoering van artikel 47a Wet werk en bijstand past de Sociale verzekeringsbank het beleid toe dat is neergelegd in de bijlage bij dit besluit.

Artikel 2

Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag waarop het bij Koninklijke Boodschap van 27 augustus 2009 ingediende wetsvoorstel houdende de wijziging van de Wet werk en bijstand, de Algemene Ouderdomswet en de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen in verband met de overheveling van de uitvoering van de aanvullende bijstand voor personen van 65 jaar of ouder van de gemeenten naar de Sociale verzekeringsbank en het aanbrengen van enkele andere aanpassingen in de Algemene Ouderdomswet en tot wijziging van enkele sociale verzekeringswetten in verband met de gelijkstelling binnen de sociale zekerheid van voormalige pleeg- en stiefkinderen met eigen kinderen (32 037) tot wet is verheven en in werking treedt, doch niet eerder dan met ingang van de tweede dag na de dagtekening van de Staatscourant waarin het wordt geplaatst.

Artikel 3

Op de dag dat dit besluit in werking treedt worden het Besluit Beleidsregels SVB ter uitvoering van de mandaatbesluiten inzake de WWB (Stcrt. 2006, 121) en het Besluit Beleidsregels SVB ter wijziging van het maatregelenbeleid inzake de WWB (Stcrt. 2008, 98) ingetrokken.

Artikel 4

Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit SVB Beleidsregels WWB 2010.

Dit besluit zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst. De bijlage wordt ter inzage gelegd bij de vestigingskantoren en het hoofdkantoor van de Sociale verzekeringsbank en kan worden ingezien via het internet op www.svb.nl.

Amstelveen, 9 december 2009.

*De voorzitter van de Raad van bestuur SVB,
E.F. Stoové.*

Toelichting

De Sociale verzekeringsbank (SVB) voert vanaf 1 april 2006 de Wet werk en bijstand (WWB) uit in opdracht van diverse gemeenten. De colleges van burgemeester en wethouders van deze gemeenten hebben de SVB daartoe een mandaat verleend. Deze mandaten zijn beperkt tot de algemene bijstand voor de personen van 65 jaar en ouder en de leden van hun gezin als bedoeld in artikel 4, onderdeel c WWB. In de mandaatbesluiten is de Raad van bestuur van de SVB bevoegd verklaard om beleidsregels op te stellen. De Raad van bestuur van de SVB heeft van deze bevoegdheid gebruik gemaakt door bij besluiten van 10 mei 2006 (Stcrt. 2006, 121) en 7 mei 2008 (Stcrt. 2008, 98) beleidsregels op te stellen.

Bij Koninklijke Boodschap van 27 augustus 2009 is een wetsvoorstel ingediend houdende de wijziging van de Wet werk en bijstand, de Algemene Ouderdomswet en de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen in verband met de overheveling van de uitvoering van de aanvullende bijstand voor personen van 65 jaar of ouder van de gemeenten naar de Sociale verzekeringsbank en het aanbrengen van enkele andere aanpassingen in de Algemene Ouderdomswet en tot wijziging van enkele sociale verzekeringswetten in verband met de gelijkstelling binnen de sociale zekerheid van voormalige pleeg- en stiefkinderen met eigen kinderen (32 037). Beoogde datum van inwerkingtreding van dit wetsvoorstel is 1 januari 2010.

In het wetsvoorstel is onder meer bepaald dat de SVB tot taak heeft het verlenen van algemene bijstand in de vorm van een aanvullende inkomensvoorziening ouderen aan personen van 65 jaar en ouder. De SVB krijgt voor personen van 65 jaar of ouder dezelfde bevoegdheden als die de gemeenten thans nog uitoefenen bij de uitvoering van de WWB voor personen van 65 jaar of ouder. Het gaat hierbij onder meer om de bevoegdheid tot terugvordering en verhaal, tot afstemming van de bijstand op de omstandigheden, mogelijkheden en de middelen van de belanghebbende, tot afstemming van de bijstand door middel van verlagingen bij het niet nakomen van verplichtingen, tot het verlenen van een geldlening bij een zelfbewoonde eigen woning en tot het opleggen van verplichtingen die strekken tot het verminderen of beëindigen van de bijstand.

Ten einde invulling te geven aan deze bevoegdheden heeft de SVB het Besluit SVB Beleidsregels WWB 2010 genomen. Omdat dit besluit voortvloeit uit de taak die omschreven is in het voornoemde wetsvoorstel, treedt het besluit in werking op het moment dat het wetsvoorstel tot wijziging van de WWB tot wet is verheven en in werking treedt. De bijlage waarnaar in het besluit wordt verwezen, betreft de SVB Beleidsregels WWB die voor eenieder ter inzage ligt bij de vestigingskantoren en het hoofdkantoor van de SVB. De inhoud van de publicatie kan tevens worden ingezien via het internet op www.svb.nl.

Bij de totstandkoming van de beleidsregels heeft de SVB enerzijds acht geslagen op het beleid dat door de gemeenten wordt toegepast, anderzijds is rekening gehouden met het feit dat de gerechtigde op een aanvullende inkomensvoorziening voor ouderen voor wat betreft zijn rechten en plichten in veel opzichten in dezelfde positie verkeert als een AOW-gerechtigde. In de meeste gevallen zal de persoon die recht heeft op een

inkomensvoorziening tevens recht hebben op een ouderdomspensioen ingevolge de AOW.

De afstemming met het gemeentelijke beleid vindt plaats in de “Themagroep Juridisch Beleid WWB 65+”, waarin een aantal gemeenten vertegenwoordigd is. Hierdoor kunnen de gemeenten het beleid van de SVB beïnvloeden, waardoor verschillen in de uitvoering tussen de gemeenten en de SVB zo beperkt mogelijk kunnen blijven.

Voor wat betreft de verhouding tussen de thans gepubliceerde SVB Beleidsregels WWB en de beleidsregels die de SVB toepast bij de uitvoering van de AOW, laatstelijk vastgelegd in het Besluit Beleidsregels SVB 2009 (Stcrt. 2009, 10320), geldt dat de beleidsregels met betrekking tot de AOW formeel niet van toepassing zijn op de uitvoering van de WWB, behoudens in zoverre de beleidsregels inzake de AOW ingevolge het huidige Besluit SVB Beleidsregels WWB 2010 van toepassing worden verklaard. In de praktijk zal de SVB bij de uitvoering van de WWB op punten die niet door het onderhavige besluit worden bestreken, zoveel mogelijk handelen volgens het beleid zoals dat geldt voor de toepassing van de AOW. Op die wijze wordt vermeden dat een verschil in behandeling optreedt al naar gelang de SVB besluit over het ouderdomspensioen dan wel over de aanvullende inkomensvoorziening ouderen van een belanghebbende.

De SVB publiceert de beleidsregels in het kader van de WWB thans separaat van de overige SVB beleidsregels omdat daardoor de onderwerpen die specifiek gelden voor de WWB meer aandacht krijgen. De SVB heeft echter het voornemen om op termijn de beleidsregels ter zake van de WWB te integreren in de reeds bestaande SVB beleidsregels.

*De voorzitter van de Raad van bestuur SVB,
E.F. Stoové.*

SVB Beleidsregels WWB 2010

Inhoudsopgave

Aanvraag en herziening	2
Ingangsdatum bijstand	2
Ingangsdatum inrichtingsnorm	4
Handhaving	5
Verplichtingen in het kader van de WWB	5
Niet of onvoldoende nakomen van de verplichtingen en tekortschietend besef van verantwoordelijkheid	6
Gevolgen van het niet nakomen van de verplichtingen	8
Afstemming van de maatregel	9
Herziening, intrekking en terugvordering	13
Herziening en intrekking	13
Terugvordering	13
Matiging en afzien van terugvordering	14
Invordering van bestuursrechtelijk geldschulden	15
Afzien van verdere terugvordering	17
Verblijf buiten Nederland	19
Inkomen niet-rechthebbende partner in het buitenland	21
Krediethypotheek	22
Deelbetalingen	23
Voordelen uit medebewoning	24

Aanvraag en herziening

Ingangsdatum bijstand

Ingangsdatum bij aanvraag

artikel 44, artikel 47a, eerste lid WWB

Op grond van artikel 47a van de Wet werk en bijstand (WWB) heeft de persoon die de leeftijd van 65 jaar bereikt recht op algemene bijstand in de vorm van een aanvullende inkomensvoorziening ouderen (hierna: inkomensvoorziening). Het recht op een inkomensvoorziening ontstaat op de eerste dag van de maand waarin de leeftijd van 65 jaar wordt bereikt. De SVB kent een inkomensvoorziening toe vanaf de dag waarop het recht hierop is ontstaan, maar niet eerder dan de dag waarop de aanvrager zich heeft gemeld om een inkomensvoorziening aan te vragen. Van een melding is sprake als de naam, adres en woonplaats bij de SVB zijn geregistreerd en de aanvrager in staat is gesteld zijn aanvraag in te dienen bij de SVB.

De aanvrager moet zijn aanvraag zo spoedig als mogelijk indienen bij de SVB. De SVB hanteert als regel dat een aanvraag zo spoedig als mogelijk is ingediend, als de aanvrager een ondertekend aanvraagformulier indient binnen twee weken nadat hij zich voor het eerst bij de SVB heeft gemeld om een inkomensvoorziening aan te vragen. Voldoet een aanvrager hier niet aan en valt hem dit te verwijten, dan kent de SVB de inkomensvoorziening toe vanaf de dag dat de aanvraag is ingediend.

Op grond van jurisprudentie kan de SVB de inkomensvoorziening met terugwerkende kracht toekennen indien sprake is van bijzondere omstandigheden. De SVB leidt uit jurisprudentie af dat hiervan in ieder geval sprake is als:

- de belanghebbende door een niet aan hem toe te rekenen oorzaak niet in staat was tijdig een aanvraag in te dienen of te laten indienen;
- de te late aanvraag een aantoonbaar gevolg is van onjuiste en/of onvolledige voorlichting door een publiekrechtelijk orgaan en belanghebbende redelijkerwijs niet aan die voorlichting had hoeven twijfelen (zie CRvB 14 juni 1960 en 10 mei 1989).

De SVB baseert dit op de volgende – niet limitatief opgesomde – jurisprudentie:

- De belanghebbende die een aanvraag indient is door de gemeente op onjuiste wijze of onvoldoende voorgelicht (CRvB 22 april 2008 en Rechtbank Amsterdam 9 juli 2008).
- De belanghebbende was absoluut en voortdurend buiten staat zich te melden en zelf dan wel met behulp van derden een aanvraag in te dienen (CRvB 7 februari 2006 en CRvB 6 juni 2006).
- Het met terugwerkende kracht toekennen van een verblijfsvergunning, indien het recht op bijstand in het verleden vanwege het ontbreken van een verblijfsvergunning is afgewezen of ingetrokken én belanghebbende tijdig rechtsmiddelen heeft aangewend tegen de afwijzing of intrekking van het recht op bijstand (CRvB 8 maart 2005 en CRvB 15 mei 2001).

Uit de jurisprudentie kan verder worden afgeleid dat in de volgende – niet limitatief opgesomde – situaties geen sprake is van bijzondere omstandigheden om de inkomensvoorziening met terugwerkende kracht te verlenen:

- De omstandigheid dat belanghebbende in de periode vóór de aanvraag niet beschikte over middelen om in de noodzakelijke bestaanskosten te voorzien (CRvB 7 november 2000 en CRvB 20 augustus 2002).
- Het feit dat een eerder verstrekte uitkering wordt teruggevorderd (CRvB 25 maart 2003 en CRvB 13 januari 2004).
- Het enkele feit dat de gevraagde gegevens in een later stadium alsnog zijn verstrekt, in een geval waarin het niet verstrekken van gevraagde gegevens heeft geleid tot intrekking van de uitkering en waarin belanghebbende een nieuwe bijstandsaanvraag indient (CRvB 19 juli 2005).

Jurisprudentie

CRvB 14 juni 1960, RSV 1960/181
CRvB 10 mei 1989, RSV 1990/14
CRvB 7 november 2000, nr. 99/322 NABW, n.g.
CRvB 15 mei 2001, LJN AD3924
CRvB 20 augustus 2002, nr. 00/535 NABW, n.g.
CRvB 25 maart 2003, LJN AF7522
CRvB 13 januari 2004, nr. 01/3468 NABW, n.g.
CRvB 8 maart 2005, LJN AT3338
CRvB 19 juli 2005, LJN AT9979
CRvB 7 februari 2006, LJN AV1413
CRvB 6 juni 2006, LJN AX8855
CRvB 22 april 2008, LJN BD0411
Rechtbank Amsterdam 9 juli 2008, LJN BF1057

Ingangsdatum bij herziening

artikel 54 WWB, artikel 17 AOW

Bij een wijziging van omstandigheden wordt het recht op ouderdomspensioen herzien met ingang van de eerste dag van een maand, terwijl het recht op inkomensvoorziening in dat geval wordt herzien met ingang van de dag dat de wijziging van de omstandigheden zich voordoet. De SVB hanteert echter, in geval van een wijziging in de leefsituatie, het beleid dat het recht op inkomensvoorziening met ingang van dezelfde dag als het ouderdomspensioen wordt herzien.

Ingangsdatum inrichtingsnorm

artikel 1, onderdeel f, artikel 23 WWB

Artikel 23 WWB bepaalt dat voor personen die zijn opgenomen in een inrichting aparte normbedragen gelden, de zogenaamde “inrichtingsnorm” of “zak- en kleedgeldnorm”. Onder inrichting wordt verstaan: een instelling die zich richt op verpleging of verzorging van hulpbehoevenden die daar verblijven, of een instelling die slaapegelegenheid biedt en waarbij de mogelijkheid van hulpverlening of begeleiding gedurende meer dan de helft van ieder etmaal aanwezig is. Uit jurisprudentie volgt dat een (algemeen) ziekenhuis ook een inrichting is in de zin van de WWB (CRvB 18 februari 2003).

De SVB pas de inrichtingsnorm toe vanaf het moment dat de opname drie maanden onafgebroken heeft geduurd, te rekenen vanaf de eerste dag van opname.

Jurisprudentie

CRvB 18 februari 2003, LJN AF5534

Handhaving

Verplichtingen in het kader van de WWB

De verplichting tot arbeidsinschakeling

artikel 9, artikel 47a, eerste lid WWB

De verplichting tot arbeidsinschakeling is omschreven in artikel 9 WWB en omvat:

- Het naar vermogen algemeen geaccepteerde arbeid verkrijgen en deze aanvaarden, waaronder begrepen registratie als werkzoekende bij het UWV, indien hem daartoe het recht toekomt op grond van artikel 30b, eerste lid Wet Suwi.
- Het gebruik maken van een door de gemeente aangeboden voorziening, waaronder begrepen sociale activering, gericht op arbeidsinschakeling, alsmede mee te werken aan een onderzoek naar de mogelijkheden tot arbeidsinschakeling.

Deze verplichting geldt niet voor personen van 65 jaar of ouder, maar wel voor de jongere partner van de persoon die de leeftijd van 65 jaar heeft bereikt. De uitvoering van de algemene bijstand in de vorm van een aanvullende inkomensvoorziening ouderen (hierna: inkomensvoorziening) voor personen van 65 jaar of ouder omvat niet de ondersteuning van de jongere partner bij arbeidsinschakeling en re-integratie. Deze ondersteuning is een verantwoordelijkheid van de gemeente waarin de partner jonger dan 65 jaar woonachtig is.

De mededelingsverplichting

artikel 17, eerste lid WWB

Op grond van het bepaalde in artikel 17, eerste lid WWB is de belanghebbende verplicht aan de SVB op verzoek of onverwijld uit eigen beweging mededeling van alle feiten en omstandigheden te doen waarvan hem redelijkerwijs duidelijk moet zijn dat zij van invloed kunnen zijn op zijn arbeidsinschakeling of het recht op bijstand.

Onder onverwijld in de zin van artikel 17 WWB verstaat de SVB: binnen vier weken nadat het van belang zijnde feit heeft plaatsgevonden of de relevante wijziging van omstandigheden is ingetreden.

De overheid streeft naar het eenmalig uitvragen van gegevens bij de burger. Daarom is in het eerste lid van artikel 17 WWB bepaald dat de mededelingsverplichting voor een aantal gegevens niet geldt. In bijlage II van de Regeling SUWI staat een overzicht van de gegevens waarvoor dit van toepassing is of op termijn van toepassing wordt.

De medewerkingsverplichting

artikel 17, tweede lid WWB

De belanghebbende is verplicht aan de SVB desgevraagd de medewerking te verlenen die redelijkerwijs nodig is voor de uitvoering van de WWB, zoals het toestaan van een huisbezoek.

De identificatieverplichting

artikel 17, leden 3 en 4 WWB

Ten behoeve van de uitvoering van de WWB stelt de SVB de identiteit van de belanghebbende vast. De belanghebbende is verplicht desgevraagd een document ter bewijs van zijn identiteit ter inzage te verstrekken.

Aanvullende verplichtingen

artikel 9, artikel 55 WWB

Naast de hiervoor omschreven verplichtingen gelden aanvullende verplichtingen die hun basis vinden in de artikelen 9 en 55 WWB. Hieronder vallen: de alimentatieplicht, de budgetteringsplicht, verplichtingen in verband met geldlening of borgtocht, de verplichting tot aangifte van een briefadres en nadere verplichtingen die strekken tot arbeidsinschakeling dan wel verplichtingen die verband houden met de aard en het doel van een bepaalde vorm van inkomensvoorziening, of strekken tot vermindering of beëindiging van de inkomensvoorziening. De SVB legt één of meer van deze verplichtingen op als de omstandigheden van het geval dit vereisen.

Niet of onvoldoende nakomen van de verplichtingen en tekortschietend besef van verantwoordelijkheid

artikel 47c, tweede lid WWB

Op grond van artikel 47c, tweede lid WWB legt de SVB een maatregel op indien de belanghebbende de uit de WWB voortvloeiende verplichtingen niet of onvoldoende nakomt, waaronder begrepen het zich jegens de SVB zeer ernstig misdragen, dan wel indien de belanghebbende naar het oordeel van de SVB tekortschietend besef van verantwoordelijkheid betoont voor de voorziening in het bestaan.

Voor de vraag of de verplichting tot arbeidsinschakeling niet of onvoldoende is nagekomen, is de SVB afhankelijk van een melding van de gemeente. Indien de gemeente een gegronde vermoeden heeft dat de partner jonger dan 65 jaar niet voldoet aan de verplichting tot arbeidsinschakeling dan wel niet of onvoldoende gebruik maakt van re-integratievoorzieningen, stelt de gemeente de SVB daarvan in kennis. De SVB neemt in dat geval aan dat sprake is van een schending van de verplichting tot arbeidsinschakeling, tenzij de kennisgeving van de gemeente deze conclusie kennelijk niet ondersteunt.

Op basis van jurisprudentie meent de SVB dat sprake is van het zich jegens de SVB zeer ernstig misdragen als een of meer van de in het tweede lid van artikel 47c WWB bedoelde verplichtingen niet of onvoldoende is nagekomen en sprake is van agressief en aan de belanghebbende toe te rekenen gedrag jegens de medewerkers van de SVB, dat in het normale menselijke verkeer in alle gevallen als onacceptabel kan worden beschouwd (CRvB 18 augustus 2008). De SVB onderscheidt in dit kader de volgende vormen van agressief gedrag:

- verbaal geweld (schelden);
- discriminatie;
- intimidatie (uitoefenen van psychische druk);
- zaakgericht fysiek geweld (vernielingen);
- mensgericht fysiek geweld;
- combinatie van agressievormen.

De SVB is van oordeel dat sprake is van tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan als de belanghebbende handelingen verricht dan wel nalaat waardoor onnodig een beroep op de inkomensvoorziening wordt gedaan. De verplichting om voldoende besef van verantwoordelijkheid te tonen voor de voorziening in het bestaan, geldt reeds voordat de inkomensvoorziening wordt aangevraagd.

Een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid kan bijvoorbeeld blijken uit het onverantwoord interen op het vermogen (met inbegrip van het doen van een schenking) of het niet of te laat aanvragen van een voorliggende voorziening (CRvB 17 april 2001 en CRvB 8 juni 1999).

De SVB leidt uit jurisprudentie af dat sprake is van onverantwoord interen op het vermogen als de belanghebbende per maand meer dan anderhalf maal de relevante bijstandsnorm besteedt aan de algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan. Deze kosten worden zo nodig aangevuld met een bedrag voor het niet subsidiabele huurdeel en overige als noodzakelijk aan te merken kosten. Bij beantwoording van de vraag of sprake is van onverantwoord interen op het vermogen is voorts van belang of de belanghebbende over inkomsten beschikte. Is dit het geval dan wordt het vermogen dat mag worden besteed aan de noodzakelijke kosten van het bestaan verminderd met de inkomsten van de belanghebbende (CRvB 28 augustus 2001).

Jurisprudentie

CRvB 8 juni 1999, LJN AJ9537

CRvB 17 april 2001, LJN AL1252

CRvB 1 mei 2001, RSV 2001/144

CRvB 28 augustus 2001, LJN AJ9844

Gevolgen van het niet nakomen van de verplichtingen

artikel 17, tweede lid, artikel 47c, tweede lid, artikel 54, eerste lid WWB

Op grond van artikel 47c, tweede lid WWB is de SVB gehouden een maatregel op te leggen indien de belanghebbende de op hem rustende verplichtingen niet of onvoldoende nakomt, waaronder begrepen het zich jegens de SVB zeer ernstig misdragen, dan wel indien de belanghebbende tekortschietend besef van verantwoordelijkheid betoont voor de voorziening in het bestaan.

Niet in alle gevallen leidt het niet of onvoldoende nakomen van de verplichtingen tot het opleggen van een maatregel. Dit doet zich voor in de volgende situaties.

Indien bepaalde gegevens bij de aanvraag om inkomensvoorziening niet aan de SVB worden verstrekt wordt de inkomensvoorziening geweigerd.

In geval reeds een inkomensvoorziening is toegekend en de belanghebbende de voor de verlening van de inkomensvoorziening van belang zijnde gegevens of gevorderde bewijsstukken niet binnen de door de SVB gestelde termijn verstrekt, schort de SVB ingevolge het bepaalde in artikel 54, eerste lid WWB het recht op inkomensvoorziening op. De SVB geeft belanghebbende vervolgens een termijn waarbinnen hij zijn verzuim kan herstellen. Wordt de gevraagde informatie niet binnen deze laatste termijn verstrekt, dan trekt de SVB het recht op inkomensvoorziening in. Worden de gevraagde gegevens wél binnen deze termijn verstrekt, dan wordt de inkomensvoorziening voortgezet en legt de SVB een maatregel op.

Als geen sprake is van ten onrechte verstrekte inkomensvoorziening, hanteert de SVB het beleid dat geen maatregel wordt opgelegd maar een schriftelijke waarschuwing wordt gegeven. De SVB legt in deze situatie wel een maatregel op als zij het recht op inkomensvoorziening met toepassing van artikel 54, eerste lid WWB heeft opgeschort of het niet of niet behoorlijk nakomen van de verplichting plaatsvindt binnen een periode van twee jaar te rekenen vanaf de datum waarop eerder aan de belanghebbende een schriftelijke waarschuwing is gegeven.

Artikel 47c, tweede lid WWB bepaalt dat geen maatregel wordt opgelegd indien elke vorm van verwijtbaarheid ontbreekt. Daarnaast past de SVB het beleid toe dat geen maatregel wordt opgelegd als tussen het tijdstip van de gedraging en het tijdstip waarop de SVB zou besluiten tot het opleggen van de maatregel meer dan een jaar is verstreken. De termijn bedraagt vijf jaar als de gedraging een schending van de mededelingsverplichting inhoudt en als gevolg van die gedraging ten onrechte een inkomensvoorziening is verleend.

De SVB legt voorts geen maatregel op als de belanghebbende de medewerkingsverplichting of de identificatieverplichting niet nakomt.

Afstemming van de maatregel

artikel 47c WWB

Een maatregel wordt afgestemd op de ernst van de gedraging, de mate van verwijtbaarheid en de omstandigheden van de belanghebbende en zijn gezin. Deze afstemming kan ertoe leiden dat de maatregel wordt verhoogd of verlaagd.

Ernst van de gedraging

De SVB meet de ernst van de gedraging af aan de hoogte van het benadelingsbedrag of het uitkeringsbedrag, indien het benadelingsbedrag niet kan worden vastgesteld. Het benadelingsbedrag is het door de SVB ten onrechte uitbetaalde bedrag aan inkomensvoorziening, verhoogd met de loonbelasting, de premies volksverzekeringen en de vergoeding bedoeld in artikel 46 van de Zorgverzekeringswet. Het uitkeringsbedrag is het aan belanghebbende en zijn gezin toekomende bedrag aan inkomensvoorziening over de maand waarin de maatregelwaardige gedraging zich heeft voorgedaan, verhoogd met de loonbelasting, de premies volksverzekeringen en de vergoeding bedoeld in artikel 46 van de Zorgverzekeringswet.

De maatregel wordt uitgedrukt in een percentage van het benadelingsbedrag of het uitkeringsbedrag.

Indien aan de belanghebbende een maatregel is opgelegd en binnen twee jaar na de bekendmaking daarvan opnieuw een soortgelijke verplichting niet of niet behoorlijk wordt nagekomen verhoogt de SVB het percentage van de op te leggen maatregel met vijftig procent, nadat rekening is gehouden met de mate van verwijtbaarheid. Deze verhoging wordt niet toegepast als de belanghebbende in de twee jaren voorafgaand aan het opleggen van de maatregel een soortgelijke verplichting niet of niet behoorlijk is nagekomen en de SVB een schriftelijke waarschuwing in plaats van een maatregel heeft opgelegd.

Ten aanzien van de verplichting tot arbeidsinschakeling geldt dat een gedraging ernstiger wordt geacht naarmate de gedraging concretere gevolgen heeft voor het niet verkrijgen of behouden van betaalde arbeid. De SVB onderscheidt in dit verband vier categorieën waarbij de ernst van de gedraging het onderscheidend criterium is.

Eerste categorie:

- het zich niet tijdig laten registreren als werkzoekende bij het UWV WERKbedrijf of het niet tijdig laten verlengen van de registratie;
- het niet ondertekenen of het niet aan burgemeester en wethouders verstrekken van de bijlage bij het besluit tot toekenning of voortzetting van de inkomensvoorziening.

Tweede categorie:

- het niet naar vermogen trachten algemeen geaccepteerde arbeid te verkrijgen of te aanvaarden;
- het niet of in onvoldoende mate meewerken aan een onderzoek naar de mogelijkheden tot arbeidsinschakeling.

Derde categorie:

- gedragingen die de inschakeling in arbeid belemmeren;
- het niet of in onvoldoende gebruikmaken van een door het college aangeboden voorziening gericht op arbeidsinschakeling als bedoeld in artikel 9, eerste lid onderdeel b en artikel 10, eerste lid WWB, waaronder begrepen sociale activering.

Vierde categorie:

- het niet aanvaarden van algemeen geaccepteerde arbeid;
- het door eigen toedoen niet behouden van algemeen geaccepteerde arbeid.

Mate van verwijtbaarheid

De SVB ziet af van het opleggen van een maatregel indien elke vorm van verwijtbaarheid ontbreekt. Hiervan is sprake als het niet nakomen van een verplichting niet aan de belanghebbende kan worden verweten omdat hij op het moment dat hij aan zijn verplichting moest voldoen verkeerde in onvoorziene en ongewenste omstandigheden die niet tot het normale levenspatroon behoren en die het de belanghebbende feitelijk onmogelijk maakten om aan zijn verplichtingen te voldoen. Hiervan is eveneens sprake indien redelijkerwijs niet van de belanghebbende verwacht kan worden dat hij bekend was met zijn verplichting.

Als een belanghebbende zich jegens de SVB zeer ernstig heeft misdragen wordt voor het bepalen van de verwijtbaarheid van de misdraging gekeken naar de omstandigheden waaronder de misdraging heeft plaatsgevonden. Hierbij onderscheidt de SVB *instrumenteel geweld* en *frustratiegeweld*. Van instrumenteel geweld is sprake als iemand het toepassen van geweld kennelijk bewust gebruikt om een bepaald doel te bereiken (bijvoorbeeld het verkrijgen van een uitkering). Agressie die ontstaat door een gemoedstoestand ten gevolge van bijvoorbeeld onmacht of ontevredenheid wordt aangeduid met frustratiegeweld. De SVB acht de mate van verwijtbaarheid bij instrumenteel geweld groter dan bij frustratiegeweld.

Omstandigheden waarin belanghebbende verkeert

De SVB hanteert het beleid dat van het opleggen van een maatregel wordt afgezien in geval van dringende redenen. Van dringende redenen is sprake als de gevolgen van de maatregel voor belanghebbende of zijn gezin zeer ernstig zijn. Uit de jurisprudentie volgt dat het enkele feit dat een belanghebbende financieel zwaar wordt getroffen geen dringende reden vormt, omdat dit voor elke gerechtigde geldt (CRvB 1 april 2003).

De SVB houdt bij het opleggen van een maatregel rekening met de medische en sociale omstandigheden van de belanghebbende en zijn gezin. Matiging van de maatregel kan bijvoorbeeld aan de orde zijn bij:

- bijzondere financiële omstandigheden van de belanghebbende, zoals hoge woonlasten of andere vaste lasten of uitgaven van bijzondere aard waarvoor geen financiële tegemoetkoming mogelijk is;
- bijzondere sociale omstandigheden;
- een opeenstapeling van maatregelen: de zwaarte van het geheel van maatregelen is niet evenredig aan de ernst van de gedraging en de mate van verwijtbaarheid.

Hoogte en duur van de maatregel

Een maatregel wordt voor bepaalde tijd opgelegd. Een maatregel die voor een periode van meer dan drie maanden is opgelegd, wordt uiterlijk drie maanden nadat deze ten uitvoer is gelegd heroverwogen (artikel 47c, vierde lid WWB). De SVB leidt uit de jurisprudentie af dat een maatregel zolang deze voortduurt, ook na deze wettelijk voorgeschreven heroverweging, periodiek moet worden heroverwogen (CRvB 7 april 2009). De SVB hanteert hierbij naar analogie van artikel 47c, vierde lid WWB een termijn van drie maanden.

De SVB neemt aan dat de herbeoordeling zich beperkt tot de vraag of het redelijk is dat de maatregel wordt gecontinueerd. Daarbij worden de omstandigheden waarin belanghebbende verkeert in aanmerking genomen en de vraag of hij nu wel aan zijn verplichtingen voldoet.

De SVB geeft aan haar wettelijke taak tot verlaging van de inkomensvoorziening op grond van artikel 47c, tweede lid WWB de volgende invulling.

Bij het niet nakomen van de verplichting tot arbeidsinschakeling legt de SVB een maatregel op van:

- vijf procent van het uitkeringsbedrag gedurende een maand bij gedragingen van de eerste categorie;
- tien procent van het uitkeringsbedrag gedurende een maand bij gedragingen van de tweede categorie;
- twintig procent van het uitkeringsbedrag gedurende een maand bij gedragingen van de derde categorie;
- honderd procent van het uitkeringsbedrag gedurende een maand bij gedragingen van de vierde categorie.

Bij het niet tijdig verstrekken van inlichtingen legt de SVB een maatregel op van vijf procent van het uitkeringsbedrag gedurende een maand.

Bij het verstrekken van onjuiste of onvolledige inlichtingen, waardoor de inkomensvoorziening ten onrechte of tot een te hoog bedrag is verleend, legt de SVB een maatregel op van tien procent van het benadelingsbedrag. Als het benadelingsbedrag hoger is dan €10.000,- doet de SVB aangifte bij het Openbaar Ministerie en legt zij geen maatregel op. Indien het Openbaar Ministerie besluit om de aangifte te seponeren, zal de SVB alsnog een maatregel opleggen.

Indien een belanghebbende zich zeer ernstig misdraagt tegenover een medewerker van de SVB legt de SVB een maatregel op van ten minste twintig procent van het benadelingsbedrag of – indien het benadelingsbedrag niet kan worden vastgesteld – het uitkeringsbedrag gedurende een maand.

Indien een belanghebbende een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan heeft betoond, legt de SVB een maatregel op van tien procent van het benadelingsbedrag. Als benadelingsbedrag wordt in dat geval in aanmerking genomen het maandbedrag van de inkomensvoorziening vermenigvuldigd met het aantal maanden dat naar schatting geen inkomensvoorziening verleend had hoeven worden, met een maximum van twaalf maanden.

Komt de belanghebbende een of meerdere aan hem opgelegde aanvullende verplichtingen niet of niet voldoende na, dan legt de SVB een maatregel op van vijf procent van het benadelingsbedrag, of – indien het benadelingsbedrag niet kan worden vastgesteld – het uitkeringsbedrag gedurende een maand.

Het kan voorkomen dat meerdere gedragingen leiden tot het schenden van één verplichting. In die situatie hanteert de SVB het beleid dat zij voor het bepalen van de hoogte en duur van de maatregel uitgaat van de gedraging waarvoor de zwaarste maatregel kan worden opgelegd. Het kan tevens voorkomen dat door één gedraging meerdere verplichtingen worden geschonden. Is hiervan sprake dan slaat de SVB alleen acht op de verplichting waarvoor de zwaarste maatregel kan worden opgelegd.

De maatregel bedraagt ten minste €25,-, met uitzondering van een maatregel wegens het zich jegens de SVB zeer ernstig misdragen. Deze laatste bedraagt ten minste €50,-. Indien de maandelijkse inkomensvoorziening minder bedraagt dan de op te leggen maatregel, wordt de duur van de maatregel zodanig verlengd dat de volledige maatregel wordt geëffectueerd.

Herziening, intrekking en terugvordering

Herziening en intrekking

artikel 54 WWB

De SVB is op grond van artikel 54, derde lid WWB bevoegd om het besluit tot toekenning van een inkomensvoorziening te herzien of in te trekken. De SVB maakt van deze bevoegdheid gebruik indien:

- het niet of niet behoorlijk nakomen van de verplichting als bedoeld in artikel 17, eerste lid WWB heeft geleid tot het ten onrechte of tot een te hoog bedrag verlenen van inkomensvoorziening;
- anderszins de inkomensvoorziening ten onrechte of tot een te hoog bedrag is verleend.

Indien daarvoor dringende redenen aanwezig zijn, kan de SVB besluiten geheel of gedeeltelijk van herziening of intrekking af te zien. Ook kunnen beginselen van behoorlijk bestuur, zoals het vertrouwensbeginsel en het rechtszekerheidsbeginsel, ertoe nopen dat de SVB geheel of gedeeltelijk van herziening of intrekking afziet. Het beleid uitgewerkt in de SVB Beleidsregels 2009, SB1078 en SB1079 is daarbij van overeenkomstige toepassing.

Terugvordering

artikel 58, artikel 59, artikel 60 WWB

Herziening of intrekking van het besluit tot toekenning van een inkomensvoorziening heeft tot gevolg dat de inkomensvoorziening geheel of gedeeltelijk onverschuldigd is betaald. Op grond van de artikelen 58 tot en met 60 WWB is de SVB bevoegd om de ten onrechte verleende inkomensvoorziening terug te vorderen.

In beginsel wordt de inkomensvoorziening teruggevorderd van degene aan wie ten onrechte of teveel inkomensvoorziening is verleend: de belanghebbende. Op grond van artikel 59 WWB kan de inkomensvoorziening worden teruggevorderd van alle gezinsleden die in de inkomensvoorziening zijn betrokken. Deze gezinsleden zijn hoofdelijk aansprakelijk voor de gehele vordering en kunnen zich niet beroepen op onbekendheid met de handelingen van een ander gezinslid die tot de terugvordering hebben geleid. In geval een belanghebbende het bestaan van een partner heeft verzwegen, kan van deze partner geen inkomensvoorziening worden teruggevorderd als hij niet op de hoogte was van de verlening van de inkomensvoorziening en dit aan kan tonen (HR 1 december 1995).

Een besluit tot terugvordering van onverschuldigde betaalde inkomensvoorziening werkt ten aanzien van alle gezinsleden ook indien het besluit slechts aan een persoon is bekendgemaakt. In geval een belanghebbende het bestaan van een partner heeft verzwegen, is de uit artikel 59, derde lid WWB voortvloeiende hoofdelijke

aansprakelijkheid pas aan de orde als een besluit tot mede-terugvordering aan deze partner is bekendgemaakt (CRvB 19 mei 2009).

Jurisprudentie

CRvB 19 mei 2009, LJN BI6945

Civielrechtelijke terugvordering

artikel 6:203 BW, artikel 1:3 Awb

Als een uitkering op een onjuiste rekening wordt gestort of als deze ten onrechte wordt doorbetaald na het overlijden van de gerechtigde, dan zijn de artikelen 58 tot en met 60 WWB niet van toepassing. De SVB acht zich dan evenwel bevoegd het onverschuldigd betaalde bedrag met toepassing van artikel 6:203 BW terug te vorderen. In dat geval wordt geen besluit in de zin van artikel 1:3 Awb genomen. De bijzondere invorderingsbepalingen zijn dan niet van toepassing.

Verjaring

Artikel 58, vijfde lid WWB, artikel 3:309 BW

De WWB bevat met uitzondering van artikel 58, vijfde lid geen voorschriften met betrekking tot de termijn waarbinnen kan worden teruggevorderd, zodat de termijnen genoemd in artikel 3:309 BW van toepassing zijn. Op grond van dit artikel kan terugvordering plaatsvinden tot twintig jaar na de onverschuldigde betaling, mits de SVB binnen vijf jaar nadat de onverschuldigde betaling aan haar bekend is geworden een terugvorderingsactie heeft ingesteld. In het geval van onverschuldigd betaalde inkomensvoorziening in de zin van artikel 58, eerste lid onderdeel e WWB geldt op grond van het vijfde lid van dat artikel een verjaringstermijn van twee jaar.

Matiging en afzien van terugvordering

Op de SVB rust ingevolge de WWB niet de verplichting onverschuldigd betaalde bedragen terug te vorderen, maar zij heeft daartoe wel de bevoegdheid. Bij de uitoefening van deze bevoegdheid hanteert de SVB het uitgangspunt dat onverschuldigd betaalde inkomensvoorziening volledig wordt teruggevorderd. De SVB geeft voorts invulling aan haar bevoegdheid door in de hierna volgende situaties een terugvordering te matigen of daarvan af te zien.

Zes-maanden-jurisprudentie

Op grond van jurisprudentie mag een bestuursorgaan de bevoegdheid tot terugvordering niet uitoefenen voor zover de terugvordering betrekking heeft op bedragen die zijn betaald meer dan zes maanden na de ontvangst van een signaal van de uitkeringsgerechtigde waaruit het uitvoeringsorgaan had moeten afleiden dat ten onrechte of te veel wordt betaald (CRvB 19 mei 2004 en 24 juli 2007). De SVB past deze

zogenoemde zes-maanden-jurisprudentie niet toe indien sprake is van een schending van de mededelingsverplichting (27 maart 2007 en CRvB 24 april 2007).

Jurisprudentie

CRvB 19 mei 2004, LJN AP0481

CRvB 27 maart 2007, LJN BA2072

CRvB 24 april 2007, LJN BA3814

CRvB 24 juli 2007, LJN BB0561

Geringe overschrijding van de vermogensgrens

Indien de overschrijding van de vermogensgrens is verzwegen, trekt de SVB het recht op inkomensvoorziening in en gaat over tot terugvordering van de onverschuldigd betaalde inkomensvoorziening. De SVB matigt op grond van jurisprudentie de terugvordering als aannemelijk wordt gemaakt dat, indien wel was voldaan aan de inlichtingenplicht, tenminste over een deel van de betreffende periode inkomensvoorziening zou zijn verleend. Het deel van de inkomensvoorziening, dat bij een juiste en volledige nakoming van de inlichtingenplicht niet hadden moeten worden verleend, wordt door de SVB teruggevorderd (CRvB 22 april 2009).

Jurisprudentie

CRvB 22 april 2009, LJN BH9423

Dringende redenen

De SVB ziet geheel of gedeeltelijk af van de terugvordering van onverschuldigd betaalde inkomensvoorziening indien dringende redenen aanwezig zijn. Dit beleid wordt slechts toegepast voor zover de SVB niet reeds in verband met deze zelfde dringende redenen heeft afgezien van herziening of intrekking van de inkomensvoorziening. Een situatie die geen dringende reden oplevert om af te zien van herziening of intrekking, maar wel een dringende reden vormt om geheel of gedeeltelijk af te zien van terugvordering, zal zich slechts in een zeer incidenteel geval voordoen. Te denken valt aan een situatie waarin de sociale of financiële omstandigheden van de belanghebbende zich verzetten tegen volledige terugvordering. In het algemeen hanteert de SVB dan echter de door de jurisprudentie ondersteunde lijn dat met dergelijke omstandigheden pas rekening wordt gehouden bij het besluit inzake de wijze van terugbetaling.

Invordering van bestuursrechtelijke geldschulden

Wijze van terugbetaling

Als de SVB een besluit tot terugvordering neemt, neemt zij tevens een besluit waarmee een betalingsverplichting in de zin van artikel 4:86 Awb in het leven wordt geroepen. Een onverschuldigd betaald bedrag kan worden verrekend of worden terugbetaald. Dit kan ineens of in termijnen.

Indien een belanghebbende een inkomensvoorziening ontvangt, vindt de invordering van het onverschuldigd betaalde bedrag bij voorkeur plaats door middel van verrekening met deze voorziening. Indien de inkomensvoorziening te laag is of niet langer wordt genoten, tracht de SVB de vordering te verhalen door vereenvoudigd derdenbeslag op een andere wettelijke uitkering. Indien ook vereenvoudigd derdenbeslag niet mogelijk is, zal een belanghebbende maandelijks een afgesproken bedrag moeten betalen aan de SVB.

Het te veel of ten onrechte betaalde wordt teruggevorderd op basis van bruto bedragen. Dit betekent dat het terug te vorderen bedrag aan inkomensvoorziening wordt verhoogd met de afgedragen loonbelasting en premies volksverzekeringen, alsmede de vergoeding, bedoeld in artikel 46 van de Zorgverzekeringswet. Indien echter verrekening van de belasting, premies en vergoeding kan plaatsvinden met de nog door de SVB af te dragen loonbelasting, premies volksverzekeringen en vergoeding, wordt het netto te veel betaalde bedrag teruggevorderd. Deze situatie doet zich slechts voor indien de terugvordering betrekking heeft op het lopende belastingjaar en voor zover terugbetaling geheel zal plaatsvinden in het lopende belastingjaar. Indien derhalve de periodieke verrekening zich zal uitstrekken over meer dan één belastingjaar zal de gehele verrekening bruto plaatsvinden.

Termijnen van verrekening en uitstel van betaling

Regeling tenuitvoerlegging bestuurlijke boeten en terugvordering onverschuldigde betalingen

In de WWB zijn geen regels gesteld met betrekking tot de termijn of termijnen waarbinnen onverschuldigd betaalde inkomensvoorziening moet worden terugbetaald. De SVB past daarom naar analogie de uitgangspunten toe die in het kader van de AOW worden gehanteerd, zoals neergelegd in de Regeling tenuitvoerlegging bestuurlijke boeten en terugvordering onverschuldigde betalingen en in de beleidsregels die de SVB in dat kader hanteert (SB1251).

De SVB kan op grond van artikel 4:96 Awb het besluit tot uitstel van betaling intrekken of wijzigen wegens een wijziging in de omstandigheden of het niet naleven van de aan het besluit verbonden voorschriften. In het geval van niet naleving van de aan het besluit verbonden voorschriften hanteert de SVB het volgende beleid.

Als de belanghebbende voor de eerste keer zijn terugbetalingsverplichting niet nakomt wordt hij gemaand het achterstallige bedrag binnen twee weken te voldoen.

Het besluit tot uitstel van betaling wordt ingetrokken als twee willekeurige betalingstermijnen niet zijn voldaan. De belanghebbende dient in dat geval de resterende schuld binnen twee weken te voldoen. Blijft de belanghebbende in gebreke dan leidt dit tot derdenbeslag op loon of uitkering of beslag op de bezittingen van de belanghebbende. Indien de SVB overgaat tot derdenbeslag wordt de hoogte van de periodiek te verrekenen bedragen afgestemd op de volledige aflossingscapaciteit van de belanghebbende.

Op grond van artikel 58, vierde lid WWB kan de SVB, indien de belanghebbende niet tijdig betaalt, de vordering verhogen met de wettelijke rente en de op de terugvordering betrekking hebbende kosten. Bij het in rekening brengen van wettelijke rente hanteert de

SVB naar analogie artikel 7, tweede lid van de Regeling. Daarin is onder meer bepaald dat de belanghebbende wettelijke rente verschuldigd is vanaf het tijdstip dat de termijn is verstreken waarbinnen volgens het besluit van de SVB de betaling had moeten plaatsvinden en dat deze rente verschuldigd is over de resterende vordering.

Afzien van verdere terugvordering

De WWB bevat niet de verplichting onverschuldigd betaalde bedragen terug te vorderen, zodat de SVB zowel de bevoegdheid tot terugvordering toekomt als de bevoegdheid om op enig moment van de effectuering van een terugvordering af te zien. De SVB hanteert in dit kader het volgende beleid.

De SVB gaat over tot kwijtschelding van de terugvordering indien de belanghebbende:

- gedurende vijf jaar volledig aan zijn betalingsverplichtingen heeft voldaan;
- gedurende vijf jaar niet volledig aan zijn betalingsverplichtingen heeft voldaan, maar het achterstallige bedrag over die periode, vermeerderd met de daarover verschuldigde wettelijke rente en de op de invordering betrekking hebbende kosten, alsnog heeft betaald;

De termijn bedraagt drie jaar in plaats van vijf jaar indien:

- het gemiddeld inkomen van de belanghebbende in die periode de beslagvrije voet bedoeld in de artikelen 475c en 475d Rv niet te boven is gegaan; en
- de terugvordering niet het gevolg is van een schending van de mededelingsverplichting.

Aan de voorwaarde dat het inkomen de beslagvrije voet niet te boven is gegaan wordt geacht te zijn voldaan als de belanghebbende alleen als gevolg van een conjuncturele aanpassing van de normbedragen gedurende (maximaal) drie jaar een inkomen heeft genoten dat de beslagvrije voet overstijgt. Aan deze voorwaarde is niet voldaan als door een wijziging in de situatie van de belanghebbende het inkomen de beslagvrije voet overschrijdt.

De SVB ziet voorts van verdere terugvordering af indien de belanghebbende een bedrag overeenkomend met ten minste 50% van de restsom in één keer aflost en de SVB van oordeel is dat het overige deel van de vordering niet zal kunnen worden geïncasseerd.

Het hiervoor beschreven beleid is niet van toepassing in geval een vordering voortvloeit uit een inkomensvoorziening die is verleend in de vorm van een geldlening waarvoor zekerheid is gesteld door pand of hypotheek.

Schuldregeling en schuldsanering

De SVB ziet af van verdere terugvordering als dit noodzakelijk is voor het tot stand komen van een zogenoemde minnelijke schuldregeling. Er moet in dat geval voldaan zijn aan de volgende, aan artikel 25 AOW ontleende, voorwaarden:

- de belanghebbende is niet langer in staat om aan zijn schulden te voldoen; en

- de medewerking van de SVB noodzakelijk is om de regeling tot stand te brengen; en
- alle schuldeisers zijn in de regeling betrokken; en
- de vordering van de SVB wordt minstens naar evenredigheid met de vorderingen van schuldeisers van gelijke rang voldaan; en
- de vordering van de SVB is niet ontstaan als gevolg van fraude of ander verwijtbaar gedrag; en
- de vordering is niet gedekt door een pand of hypotheek op een goed of goederen (tenzij de vordering niet op die goederen verhaald kan worden).

Voor de toepassing van dit beleid moet een verzoek worden ingediend door de belanghebbende, zijn wettelijke vertegenwoordiger of een gekwalificeerde schuldhulpbemiddelaar indien er een door de bevoegde persoon ondertekende schuldhulpovereenkomst is.

Het besluit tot het gedeeltelijk afzien van terugvordering of tot het gedeeltelijk afzien van verdere terugvordering wordt, eveneens naar analogie van artikel 25 AOW, ingetrokken of ten nadele van de belanghebbende gewijzigd indien:

- niet binnen twaalf maanden nadat dat besluit is bekendgemaakt, een schuldregeling tot stand is gekomen;
- de belanghebbende zijn schuld niet overeenkomstig de schuldregeling voldoet; of
- onjuiste of onvolledige gegevens zijn verstrekt en de verstrekking van juiste of volledige gegevens tot een ander besluit zou hebben geleid.

Als het besluit waarin de SVB afziet van de (gedeeltelijke) terugvordering wordt ingetrokken, zal de SVB het oorspronkelijk openstaande bedrag van de terugvordering alsnog volledig invorderen.

Verblijf buiten Nederland

artikel 11, artikel 13, eerste lid, onderdeel d en vierde lid, artikel 16, artikel 17 WWB

Ingevolge artikel 13 WWB is het personen van 65 jaar of ouder toegestaan per kalenderjaar maximaal 26 weken in het buitenland te verblijven. Voor personen die jonger zijn dan 65 jaar geldt een maximum verblijfsduur van 4 of 13 weken per kalenderjaar. Het verblijf van 13 weken is uitsluitend toegestaan aan personen die zijn ontheven van de plicht om algemeen geaccepteerde arbeid te verkrijgen (sollicitatieplicht) én ontheven zijn van de plicht om gebruik te maken van re-integratievoorzieningen (re-integratieplicht).

Het verblijf in het buitenland hoeft niet een aaneengesloten periode te zijn, mits de 4, 13 of 26 weken niet worden overschreden. Als een aaneengesloten periode van verblijf in twee opeenvolgende kalenderjaren valt, mag de maximale duur van dit verblijf niet langer zijn dan de duur die voor één kalenderjaar is toegestaan. Dat wil zeggen 4, 13 of 26 weken.

Als de belanghebbende de toegestane verblijfsduur in het buitenland overschrijdt dan eindigt in beginsel het recht op inkomensvoorziening. Dit recht eindigt evenwel niet als sprake is van zeer dringende redenen om de inkomensvoorziening betaalbaar te blijven stellen na het verstrijken van de toegestane verblijfsduur. De SVB leidt uit de jurisprudentie af dat hiervan alleen sprake is in geval van een acute noodsituatie die niet aan de belanghebbende is toe te rekenen en de behoeftige omstandigheden waarin hij verkeert niet op een andere manier te verhelpen zijn dan door het verlenen van de inkomensvoorziening. Van een acute noodsituatie is bijvoorbeeld sprake als een situatie levensbedreigend van aard is of als die blijvend ernstig letsel of invaliditeit tot gevolg kan hebben. De SVB leidt uit de jurisprudentie voorts af dat het op de weg van de belanghebbende ligt om aan te tonen dat hij niet tijdig naar Nederland kon terugkeren.

Indien een alleenstaande belanghebbende niet tijdig uit het buitenland terugkeert of als gehuwde belanghebbenden op dezelfde datum de maximale duur van het verblijf in het buitenland overschrijden en geen sprake is van dringende redenen, dan stopt de SVB – na het verstrijken van de toegestane verblijfsduur – de betaling van de inkomensvoorziening gedurende maximaal drie maanden. De SVB hervat de betaling als de belanghebbende of de belanghebbenden binnen deze drie maanden bij de SVB aantoonen c.q. aantonen in Nederland te zijn teruggekeerd. De SVB hervat in dat geval de betaling vanaf het moment van terugkeer. Meldt de belanghebbende niet binnen drie maanden dat hij wederom in Nederland is dan trekt de SVB het recht op inkomensvoorziening in met ingang van het moment waarop de maximaal toegestane verblijfsduur in het buitenland is overschreden. Tevens beoordeelt de SVB of de inkomensvoorziening die ten gevolge van de intrekking onverschuldigd is betaald, moet worden teruggevorderd.

Indien een inkomensvoorziening is verleend voor gehuwden, een van beide echtgenoten langer dan toegestaan in het buitenland verblijft en voor deze echtgenoot geen recht meer op inkomensvoorziening bestaat, dan behoudt de andere echtgenoot recht op inkomensvoorziening. Na het verstrijken van de wettelijke vakantieduur wordt de betaling ten behoeve van de te lang in het buitenland verblijvende echtgenoot stop gezet

gedurende maximaal drie maanden. Dit betekent dat aan de echtgenoot die recht op een inkomensvoorziening behoudt een inkomensvoorziening wordt betaald naar de norm van een ongehuwde. Als de te lang in het buitenland verblijvende echtgenoot na het verstrijken van drie maanden nog steeds in het buitenland verblijft, dan wordt de inkomensvoorziening voor de rechthebbende echtgenoot formeel herzien naar de norm van een alleenstaande.

Jurisprudentie

CRvB 20 april 1999, 98/1201 NABW, n.g.

CRvB 18 mei 1999, 97/6960 ABW, n.g.

Inkomen niet-rechthebbende partner in het buitenland

artikel 4, artikel 11, artikel 24, artikel 31, artikel 32 WWB

Als een inkomensvoorziening wordt verleend naar de norm van gehuwden worden de middelen van gezinsleden in aanmerking genomen bij het bepalen van het recht op en de hoogte van de voorziening. In artikel 31, tweede lid WWB is een limitatieve opsomming gegeven van niet in aanmerking te nemen middelen. Ingevolge onderdeel a van deze bepaling behoren tot de niet in aanmerking te nemen middelen, de middelen die de belanghebbende ontvangt ten behoeve van het levensonderhoud van een niet in de inkomensvoorziening begrepen persoon. Uit dit voorschrift zou kunnen worden afgeleid dat de toeslag op het ouderdomspensioen voor een jongere echtgenoot die door verblijf in het buitenland geen recht op inkomensvoorziening heeft voor de toepassing van de WWB niet tot de middelen van de belanghebbende mag worden gerekend. Uit artikel 32, derde en vierde lid WWB blijkt echter dat wel degelijk rekening kan worden gehouden met het inkomen van een echtgenoot die niet in de inkomensvoorziening begrepen is. De SVB hanteert daarom betreffende de wijze waarop acht wordt geslagen op de toeslag op het ouderdomspensioen en het inkomen van de in het buitenland verblijvende echtgenoot het volgende beleid.

De toeslag op het ouderdomspensioen voor de in het buitenland wonende echtgenoot wordt buiten aanmerking gelaten indien de gerechtigde op eenvoudig te controleren wijze aantoot dat hij hierover niet kan beschikken. De SVB is in ieder geval van oordeel dat sprake is van eenvoudige controleerbaarheid indien de belanghebbende of de SVB de toeslag overmaakt op een bankrekening van de echtgenoot die niet (mede) op naam van de belanghebbende staat en waarvoor hij evenmin gemachtigd is. De SVB past daarnaast het beleid toe zoals neergelegd in SB1057 Voldoen aan de onderhoudsvoorwaarden.

Indien de echtgenoot in het buitenland eigen inkomsten heeft, wordt bij de berekening van de hoogte van de inkomensvoorziening geen rekening gehouden met deze inkomsten, tenzij de belanghebbende daarover feitelijk de beschikking heeft of daarover redelijkerwijs kan beschikken. Hiervan is in ieder geval sprake als de inkomsten van de echtgenoot worden overgemaakt op een rekening die (mede) op naam staat van de belanghebbende of waarvoor hij gemachtigd is.

Jurisprudentie

CRvB 22 april 1997, USZ 1997/128

Krediethypotheek en pandrecht

artikel 34, eerste lid, onder a, artikel 34, tweede lid, onder d, artikel 48, derde lid, artikel 50 WWB

Aan een eigenaar van een woning kan een inkomensvoorziening worden verleend in de vorm van een geldlening wanneer hij de woning zelf bewoont en sprake is van een overwaarde van de woning dat het vrij te laten vermogen als bedoeld in artikel 34, tweede lid, onderdeel d WWB te boven gaat. Het bedrag van de overwaarde is gelijk aan de waarde van de woning minus de daarop rustende schuld. De SVB hanteert bij het verlenen van een inkomensvoorziening in de vorm van een geldlening het volgende beleid.

De SVB neemt ter bepaling van de waarde van een woning de jaarlijks vastgestelde WOZ-waarde over. Deze wijze van vaststellen is in de jurisprudentie aanvaard. Indien voor een woning geen WOZ-waarde is vastgesteld laat de SVB zich adviseren door een taxateur die in overleg met de belanghebbende wordt aangewezen.

Aan de verlening van een inkomensvoorziening in de vorm van een geldlening verbindt de SVB de verplichting dat een recht van hypotheek of pand wordt gevestigd als zekerheid voor de nakoming van de rente- en aflossingsverplichtingen. De SVB verplicht hiertoe niet indien de overwaarde van de woning minus het vrij te laten vermogen als bedoeld in artikel 34, tweede lid, onderdeel d WWB minder bedraagt dan €5000,-.

De SVB vestigt een pandrecht door middel van een onderhandse akte die wordt geregistreerd bij de Belastingdienst. De kosten die zijn verbonden aan taxatie, het vestigen van een hypotheek of pandrecht komen voor rekening van de belanghebbende, maar worden door de SVB opgenomen in de lening.

In geval van beëindiging van de inkomensvoorziening gaat de SVB ervan uit dat de geldlening binnen een periode van tien jaar moet zijn terugbetaald. Indien het inkomen van de belanghebbende hierdoor op enig moment minder bedraagt dan de toepasselijke bijstandsnorm, dan wordt de periode van tien jaar zodanig verlengd dat de belanghebbende ten minste beschikt over een inkomen ter hoogte van de toepasselijke bijstandsnorm.

De SVB brengt na beëindiging van de inkomensvoorziening geen rente in rekening bij de belanghebbende. Indien naar het oordeel van de SVB de belanghebbende de geldlening verwijtbaar niet aflost, eist de SVB het restant van de geldlening direct op en is, in geval van niet tijdige betaling, over dit restant wel wettelijke rente verschuldigd.

Jurisprudentie

CRvB 6 april 1999, 97/2233 ABW en 97/9115 BKH, n.g.

Deelbetalingen

artikel 46, derde lid WWB, artikel 19, vierde lid en artikel 26, tweede lid AOW

Op grond van artikel 46, derde lid WWB en artikel 26, tweede lid AOW kan de belanghebbende een ander machtigen om zijn inkomensvoorziening of ouderdomspensioen te ontvangen. De SVB hanteert hierbij het beleid dat machtigingen om een deel van de inkomensvoorziening of het pensioen aan een ander dan de belanghebbende te betalen alleen worden gehonoreerd:

- als sprake is van een betaling aan een ander uitvoeringsorgaan, of
- als uit de mededeling van een bijstandsmaatschappelijk werker of een erkende schuldhulpverlener blijkt dat de belanghebbende structureel problemen heeft met de vaste, maandelijkse betalingen ten behoeve van de primaire levensbehoeften, zoals huur, gas, elektra, water en zorgverzekeringspremie.

In het laatste geval betaalt de SVB op verzoek van de belanghebbende de crediteur rechtstreeks. De SVB hanteert daarbij het beleid dat alleen vaste bedragen ten behoeve van primaire levensbehoeften die maandelijks verschuldigd zijn apart van het overige deel van de inkomensvoorziening of het ouderdomspensioen worden uitbetaald. De belanghebbende dient de SVB voorts te machtigen de door de crediteur verlangde maandelijkse betaling te verrichten zodat bij een wijziging van de bedragen geen nieuwe machtiging nodig is. In alle gevallen hoeft de betalingen aan de crediteur(en) tezamen zich niet te beperken tot het bedrag van de inkomensvoorziening. Dat betekent dat ook bijvoorbeeld het ouderdomspensioen aangewend mag worden als de inkomensvoorziening niet langer toereikend is als gevolg van indexering, of andere verhogingen van de bedragen die aan de deelgemachtigden toekomen.

Voordelen uit medebewoning

artikel 33, vierde lid WWB

Als een belanghebbende een woning bewoont met een of meer huurders, onderhuurders of kostgangers, worden de daaruit voortvloeiende lagere algemene noodzakelijke kosten van het bestaan ingevolge artikel 33, vierde lid WWB in aanmerking genomen bij de vaststelling van de hoogte van de inkomensvoorziening. De SVB hanteert daarbij het uitgangspunt dat in beginsel alle werkelijk genoten inkomsten uit verhuur, onderhuur of kostgangerschap op de inkomensvoorziening in mindering worden gebracht. Op grond van artikel 47c, eerste lid WWB is de SVB echter gehouden de inkomensvoorziening af te stemmen op de omstandigheden, mogelijkheden en middelen van de belanghebbende. (CRvB 10 juni 2008). De SVB hanteert in dit kader het volgende beleid.

Op verzoek van de belanghebbende neemt de SVB niet als inkomen in aanmerking het deel van de inkomsten uit verhuur, onderhuur of kostgangerschap dat bestaat uit een vergoeding voor energiekosten, opstalverzekering en gemeentelijke heffingen. De SVB hanteert daarbij de voorwaarde dat de belanghebbende aannemelijk moet maken dat een vergoeding voor deze kosten in de inkomsten zijn begrepen.

De SVB leidt uit de jurisprudentie af dat sprake moet zijn van een prijs die in het commerciële verkeer gebruikelijk is voor de verhuur, de onderhuur of het kostgeld (HR 27 september 1991). De SVB is van oordeel dat van een marktconforme prijs in ieder geval geen sprake is als de huur, de onderhuur of het kostgeld minder bedraagt dan tien procent van de toepasselijke bijstandsnorm. In het geval dat de inkomsten uit huur, onderhuur of kostgangerschap minder bedragen dan deze ondergrens, hanteert de SVB het beleid dat tien procent van de toepasselijke bijstandsnorm in mindering wordt gebracht op de inkomensvoorziening. Van dit uitgangspunt wordt alleen afgeweken als de belanghebbende aannemelijk maakt dat een dergelijke huur te hoog en derhalve niet marktconform is.

Jurisprudentie

HR 27 september 1991, JABW 1991/265

CRvB 10 juni 2008, LJN BD3700